

Nagyszüleim mesélték- családi történet a kommunista korszakból

Kommunizmus-a történelem során ez a kifejezést elég sokféle módon értelmezték, de ki is tudhatná jobban, hogy valójában mit is takar, mint azok akik saját bőrükön tapasztalták és átélték. Biztosan minden családban akad egy ilyen nagyszülő, aki sokat tud erről az időszakról. Rengeteg mindent megtudtam ezektől az évekről, számtalan vidám és szomorú történetet sikerült összegyűjtenem a kommunista korszakról, s mivel személy szerint fontosnak tartom történelmünk ápolását ezért is fogtam bele a kutatómunkába.

Az egész 1944-ben kezdődött, mikor németek hadat üzentek az oroszoknak. A csata az oroszok szemszögéből nézve rettentően aggasztó volt, nem volt elég fejlett a hadfelszerelés nem volt elég a kenyér, tehát az alappillérei egy sikeres háborúnak teljes mértékben hiányoztak. Ezek ellenére mégis ők nyerték a háborút, s terjeszthették ki hatalmukat. Hogyan is történhetett ez meg? A válasz egyszerű, a sors az oroszok malmára hajtotta a vizet, mivel a németek nagyon fejlett és nemzeti öntudatra ébredt nép volt, és a vezető nagyhatalmak között tudhatta magát ez nagy aggodalomra adott okot és nem csak a kommunistáknak, hanem az amerikaiaknak is. Hiszen Amerika is vezető nagyhatalomnak számított akár csak Német ország, ezért tudták, ha az oroszokat le tudják verni a németek a következő célpont Amerika. Ettől tartva Amerika segíteni kezdi Oroszországot, fegyvereket és élelmiszert, gyógyszereket és az eredményes harchoz szükséges utánpótlásokat kezd el szállítani. Az idősebbek azóta is azt tartják, hogyha Amerika nem segít a németek az oroszokat a tengerbe kergetik. 1944-1945-ben Magyarország lényegében a szovjet és német erők ütközőzónájává vált, végül totális háborús vereséget szenvedett, s az 1947-es Trianoni békeszerződés nyomán Magyarország elveszti területeit s Kárpátalja ekkor kerül orosz fennhatóság alá.

Tehát győztek az oroszok, győzelmük híre sebesen terjedt s vele együtt a kommunista rendszer, s annak kegyetlenségei. Eleinte míg az ország helyzete nem stabilizálódott borzasztó dolgok történtek. A katonák a rendőrökkel karöltve járták a falvakat, s elvittek mindent, ami csak megtetszett számukra. Hatalmas megrázkódtatás volt ez a gazdáknak, mivel nem volt gépesítve a mezőgazdaság s a szó legszorosabb értelmében mindenért a két kezükkel kellett megdolgozniuk. Sokszor egy élet munkája veszett oda. Leszedték a gazdák csűrjeit, elvitték nehezen betakarított búzát, árpát, rozst, és az állatok takarmányeledelét. Az ólból a teheneket, borjúkat, kecskéket, az újévre hizlalt sertést a karámból. Az emberek télen éjnek idején ütötték agyon a hízójukat, hogy ne visítson. Nem merték perzselni csak lenyúzták a bőrét, a húsdarabokat a hó alá rejtették és csak darabonként fogyasztották el. Ügyeltek, hogy ne

látsszon a vér mert a katonák rögtön észrevették volna. Épp ezért nem merték bevinni még a házba sem mert a katonák ott is kutakodtak. S tehetetlenül kellett a ház urának végignéznie, ahogy kifosztják hisz nem tehetett semmit. Míg a katonák fosztogattak s elvitték ami elvihető, addig a rendőrök a gazda mellett álltak rászegezett puskacsővel. Aki ellenkezni mert azonnal agyonlőtték. Így kezdődött el a kommunista korszak, vagy ahogyan itt nevezik: a kolhozosítás. Később a rendszer elkezdett stabilizálódni az emberek munkába álltak, a gazdaság pedig ezáltal fejlődni kezdett. Az embereket összefogásra ösztönözték, s járták a közeli falvakat hirdelve eszméjüket. Jelmondatuk az volt: „Ha együtt dolgozunk, együtt eszünk is”. Ekkor még az orosz katonák javában járták az országot és kisebb-nagyobb garázdaságokat még mindig elkövettek. Például ha épp a mezőn dolgozott a család s a kapu be volt csukva a katonák utat kerestek, átmásztak a kerítésen s azt az ételt, amit a háziasszony vacsorára készített a mezőről hazatérő éhes családnak felfalták a házban található összes ételt együtt. De voltak köztük becsületesek is. Az egyikőjük badarságnak tartotta a szovjetrendszert, és egy nagyon okos példát is felhozott igazának bizonyítására. Felvett a földről egy fűszálat azt félbetúrta és még egyszer félbe, majd a tűrések nyomain négy részre szakította szét. A négy kis darabkát tenyerére tette, ez amit megtermelünk –mondta. Felvette első darabot-ez, amit megeszünk. Felvette a másodikat-ez, amit elteszünk a kamrába. Felvette a harmadikat-ez, amit el kell tenni vetőmagnak, hogy jövőre is legyen termés. Végül már csak az utolsó darabka maradt a kezében, azt is felemelte és kacagva mondta: maguk pedig ezt a picit maradékot akarják elosztani. Ez az időszak nem tartott sokáig egy-két éven belül a kedélyek lecsendesedtek, a katonai túlkapások elmaradtak. A rendszer helyreállt.

Az emberek élete egyszerű de mégis nagyon kemény volt, hiába szabadok volta sokszor nem teheték meg amit szerettek volna. Mindenkinek megvolt a maga dolga, az iskolaköteles gyermekek iskolába, a munkára érett korosztály pedig munkába indult minden reggel. A városokban nappal a munkaköteles emberek nem járkálhattak fel s alá, mert a hatóság emberei megalították és kérdőre vonták, vagy azonnali hatállyal munkahelyére irányították vissza az illetőt. Az értelmiséghez tartozó emberek az orvosok, tanárok, ápolók és politikusok munkahelyeiken dolgoztak. A falusi emberek a mezőgazdaságban, míg az elemi iskolát elvégzett diploma nélküli emberek a gyárakban tevékenykedtek, a gazdaság virágzott. A szovjetunió híres volt remek taktikával megtervezett elektronikai iparáról. A rendszer kiválóan akadályozta meg egy tagállam esetleges elszakadását az uniótól. Működési elve, hogy a mindennapi használatra készülő elektronikus gépek, mint a rádió a televízió vagy a telefonok darabokban gyártották le s minden tagállam csak egy alkatrészt gyárthatott. Ez lassabb

folyamat volt, de politikailag lényegesen megbízhatóbb. A mezőgazdaságban a sok munka közül választhattak a dolgozók. Volt aki a szántóföldeken a dohányban, a burgonyában, a kukoricában vagy a szőlőben dolgozott de a takarmány megmunkálása is rájuk volt bízva. Ezek az emberek úgynevezett lánkában dolgoztak, egy ilyen csoport általában hat-tíz személyből állt, vezetőjük aki irányította a csoportot és kiosztotta valamint felügyelte a csoportot a lánkás volt. Az emberek órábérre és teljesítményre is dolgoztak. Sok lánka volt a faluban, minden utcában volt egy lánka amelybe az ott lakók jártak együtt dolgozni. A lánkák sokszor versenyeztek egymással a munkákban, de ez barátságos vetélkedés volt. Voltak olyan esetek is mikor más falvakból jöttek át ilyen csoportok munkát vállalni, de akik hazai pályán voltak, vagyis saját falujukban sokszor érdekesen kicselezték az idegeneket, hogy ők kapják meg munkát. Sok hazugság volt, mert ami a papírra volt írva számukra az volt az igaz, bár csöppet sem fedte a valóságot. Pedig tudták hogy, az emberek képtelenek annyi földet megmunkálni s a bevételekben megírt mennyiségű zöldséget és takarmányt betakarítani. Szabad napnak számított a vasárnap és az ünnepnapok. Ilyenkor az emberek kicsi megpihenhettek. Vasárnap estéken a fiatalok szabad bálakat tartottak, amelyhez kerestek egy jó nagy füves teret, ilyen akkoriban még sok volt minden ház előtt volt szinte ilyen szépen rendben tartott tér. Kerestek néhány jókedvű táncos lábú leányt és jó hangú legényt majd kezdetét vehette a tánc. A fiatalok körében ez volt a legnépszerűbb kikapcsolódás. Lakodalmak is nagy eseménynek számítottak az emberek életében. Ekkor összegyűlt az egész család, volt ahol kisebbet és volt ahol nagyobb összejövetelt tartottak. Az ünnepek szerényen, de meghittenteltek, a karácsony és a húsvét valamint a pünkösöd számított nagy ünnepnek de az állam ezeket szigorúan tiltotta. Csak az állami ünnepeket engedélyezték. A templomba járást szigorúan felügyelték s akit rajtakaptak elbocsátották munkahelyéről. Sok család volt ahol sajnos elég szűkösen teltek az ünnepek is akárcsak a hétköznapiak. Ahol sok gyermek volt ott az édesanya sütött egy kalácsot és a gyermekek sorban álltak és mindenkinek leszelt belőle egy darabkát, így osztotta be. Egyetlen gyermek sem mondta, hogy kevés, hanem mindenki örült annak amit kapott. A gyermekek nagyon örültek a fenyőnek, melyet általában mindig az édesapa hozott haza az erdőből. Ezt kockacukorral és almákkal díszítették föl. A szegényes helyzet ellenére mégis minden gyermek arcán őszinte mosoly csillogott. A meglehetősen a gyermekeknek is segíteniük kellett. Voltak akik a dohányföldéken fűttek a dohánylevelet szüleikkel, mások pedig libát hajtottak vagy mentek a mezőre fűvet szedni a jószágnak. A kisfiúk már tizenkét éves kortól mentek szüleikkel burgonyát kapálni. Az idősebbek mentek a fősoron a kis segítők pedig mellettük haladva lassanként segítettek

megkapálni a sor oldalát. Este mikor a munka befejeződött az utcán találkoztak társaikkal és ott különféle játékokkal és csínytevésekkel szórakoztatták magukat.

Az emberek a kommunista korszak során sok szörnyűséget átéltek mégis felül tudtak kerekedni a rossz emlékeken és eseményeken, és mindig megpróbálták a dolgokban meglátni a jót még ha az nem is volt olyan könnyű. Sokszor csak hitük tartotta meg őket de a kommunisták még ezt a reménysugarat is megpróbálták elvenni a néptől. Ezek az emberek pontosan azért éltek túl a gyötrelmeket, mert hitüket mankóként tudták használni, melyre mindig támaszkodni tudtak. Ez számunkra is nagyon fontos üzenet és megfogatható tanács, hogy ez a picike magyar nemzet, ha hitére támaszkodva kitart, semmi sem tudja eltiporni.